

Sireköpinge kyrka

55.9280, 12.9923

Sireköpinge kyrka är precis som många andra kyrkor i Skåne byggd under senare delen av 1100-talet i romansk stil. Det var Johanniterorden som lät uppföra kyrkan, helgad åt Johannes Döparen och därför kallad Sankt Johannes kyrka. Under 1400-talet slogs valven och ett litet kyrktorn byggdes till.

Vid tiden för första världskriget renoverades Sireköpinge kyrka under ledning av domkyrkoarkitekt Theodor Wåhlin. Kyrkan förvandlades till en mycket ståtlig medeltidskyrka med strävpelare, trappgavlar och blinderingar. Det är svårt att tro att inte kyrkan sett ut så här redan tidigare under medeltiden, och Wåhlins restaurering kan förefalla överambitiös, men kyrkan var i behov av genomgripande åtgärder. Strävpelarna uppfördes till exempel som stöd eftersom byggnaden ligger i en brant backe.

Tidigare hade kyrkan en altaruppsats och ett skrank som skilde koret från kyrkorummet, men vid Wåhlins renovering tog altaruppsatsen bort, och absiden iordningställdes till sitt ursprungliga utseende så långt det var möjligt.

I absiden sitter ett litet rundfönster som är ursprungligt och det enda kvarvarande absidfönstret i stiftets gamla kyrkor. I andra kyrkor har ofta en dörr tagits upp för att kunna använda utrymmet bakom altaret som sakristia, och därmed har fönstren förstörts. Fönstret och den kraftiga triumfbågen i koret i Sireköpinge kyrka ger en stark känsla av den romanska byggnadsstilen. Och det är endast koret och den halvrunda absiden som finns kvar av den ursprungliga 1100-talskyrkan.

Även de romanska kalkmålningarna i absiden är målade kring 1175.

Men en skäggig mans ansikte som är målat på korets norra sida är målad något tidigare.

På golvet i koret ligger en gravhäll över domprosten Hans Gudmundsen Brock som dog 1694 i Halmstad.

På långhusets södra vägg hänger den gamla altartavlan som restaurerades 2008 av Karin Hermerén i Landskrona. Motivet föreställer nedtagningen från korset och är utförd i olja av J.C. Bokelund år 1806.

Den ursprungliga medeltida dopfunten är försvunnen. Dopfatet från 1500-talet finns dock kvar, och i dess botten finns ett motiv som skildrar Maria bebådelse. Nuvarande dopfunt är från 1917.

I triumfbågen hänger ett krucifix som skurits 1969 av bildhuggare Bertin Nyström. Krucifixet är en exakt kopia av ett krucifix från 1200-talet. Originalen som förmodligen tog ned under upplysningstiden på 1700-talet är illa åtgånget av tidens tand och finns på Lunds historiska museum.

Vem som skapade predikstolen i mitten av 1600-talet vet man inte. Den har dock inte kvar sina originalfärger. Dessa togs bort i början av 1800-talet då den istället målades svart och vit. 1972 återfick predikstolen den färgsättning man tror att den en gång hade. På fälten ser vi Jesu födelse, korsfästelse och uppståndelse.

Från baldakinen hänger en tavla med vapensköldar för ätterna von Krads och Ramel.

På baldakinen står också apostelgestalter. En av apostelgestalterna är placerad i hörnet bakom dopfunten och har kvar det utseende som den hade när predikstolen gjordes om i början av 1800-talet.

Orgeln har 15 stämmor och är byggd 1952 av den danske orgelbyggaren Frobenius.

En unik malmljuskrone är från 1300-talet. På ljusarmarna kämpar Sankt Göran mot mörkrets krafter. Mitt i kronan står Johannes döparen med Guds lamm. I Sverige finns endast tre stycken av denna typ bevarade. Malmljuskrone var med på världsutställningen i Paris 1867 samt på Baltiska utställningen i Malmö 1914.

På Sireköpinge kyrkogård hittar man en ovanlig grav med namnet Leo Tolstoj. Det är sonen till den ryske författaren med samma namn som kanske är mest känd för sina verk Anna Karenina och Krig och fred, som har sin grav här. Sonen hade blivit svårt sjuk och skickades till Sverige för att få vård, väl här förälskade han sig i doktors dotter Dorothea Westerlund. De gifte sig och bosatte sig sedan i Skåne - och det var också här han avled 1945.

Källor:

Webb: Svalövsbygdens församling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Pdf: "Sireköpinge kyrka - kulturhistorisk karaktärisering och bedömning". Lunds stift Kristina Simonsson 2015.

Bok: "Kyrkor i Skåne - en kulturhistoria". Siegrun Fernlund 1980. ISBN 91-85330-26-4